

U

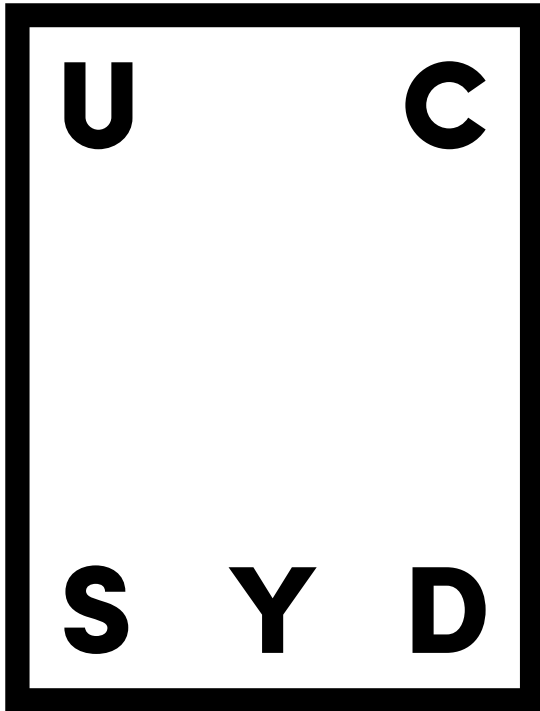
C

S

Y

D

Pårørende som forhandlere

Eva Hoffmann, lektor og ph.d. UC SYD,
Sygeplejerskeuddannelsen i Aabenraa
Foredrag hos Ældre Sagen København City
Tårnby den 9. april 2026

Ældres møde med systemet

- Ressourceknaphed – tid, penge og personale
- Et specialiseret sundhedsvæsen
- Korte indlæggelser
- Digitalisering
- Fritvalgsordninger - Ældreloven

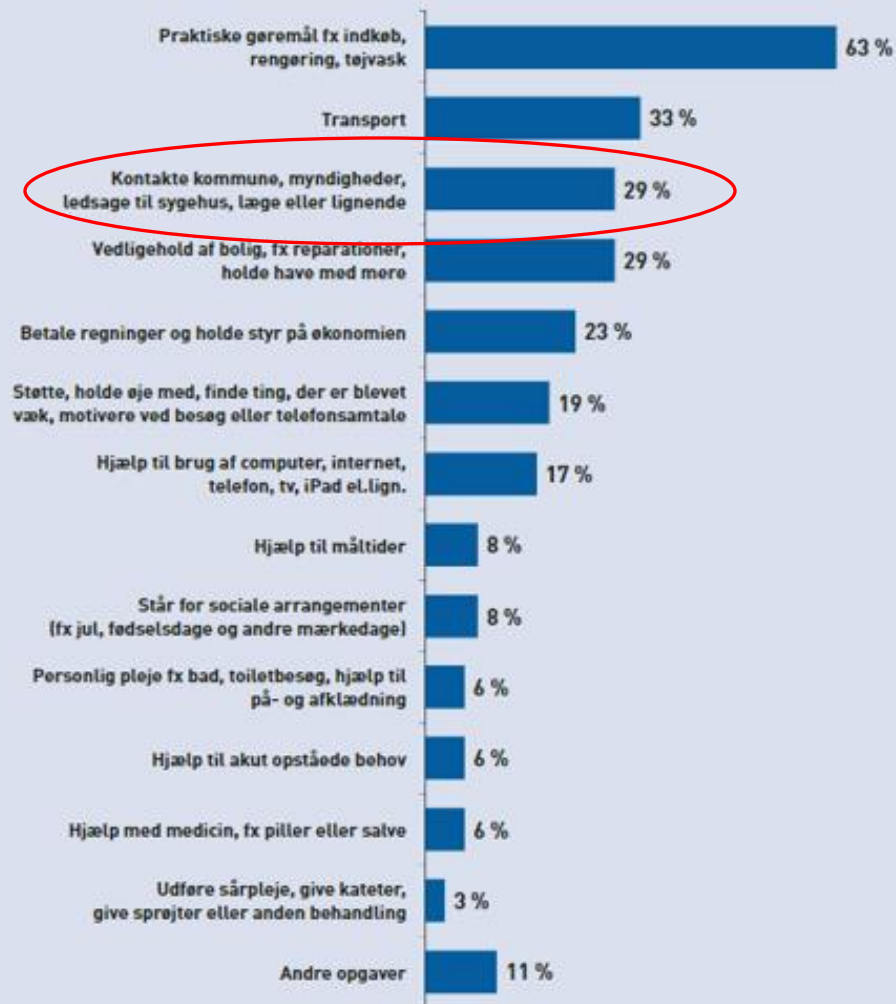
Det kan for nogle ældre være svært at navigere i systemet

"Man skal være rask for at være syg"

Der kan være behov for støtte fra pårørende ift. kontakten til myndighederne

Hvad hjælper pårørende med?

[2022-undersogelse-paarørende-december-2021 \(4\).pdf](#)

Pårørendes møde med "systemet"

- *Talsperson, bisidder, tovholder, advokat, mediator, bindeled og "vagthund"*
- Pårørende har forskellige oplevelser af samarbejdet med professionelle
- Pårørende kan også have svært ved at navigere i systemet
- Geografien kan spille en rolle
- Pårørende kan være bange for ekskludering – at være *"besværlige pårørende"*
- Nogle pårørende oplever mødet med systemet som "en kamp"

”... jeg har jo ressourcer og overskud til det at tage mig af min mor. Andre pårørende har ikke viden, økonomi eller de mentale ressourcer til at kontakte myndighederne, til at banke på og sparke dørene ind der. For mig har det ikke været den helt store udfordring. Men jeg kan godt forestille mig, at det vil være det for rigtig mange andre”.

(Bo, 65 år. Søn til mor 90 år).

”Så det gælder altså om at presse på, og presse på, og presse på. Og jeg vil også sige, at de pårørende, der ikke er så vant til at være fremme i skoene, og ligesom presse på, og måske bare sidder og venter. De får altså lov til at vente længst, fordi det er dem, der kommer sidst eller bagerst i køen”.

(Bo, 65 år. Søn til mor 90 år).

*”Hvis ikke jeg havde ringet til egen læge,
og hvis ikke jeg havde snakket med
demenskoordinatoren, og hvis ikke jeg
havde presset på inden på sygehuset...
jamen, så var vi da bare blevet fejlet af.
Det er jeg da sikker på”.*

(Pia, 52 år. Datter til afdød far 82 år).

Voksne børn som forhandlere - et paradoks

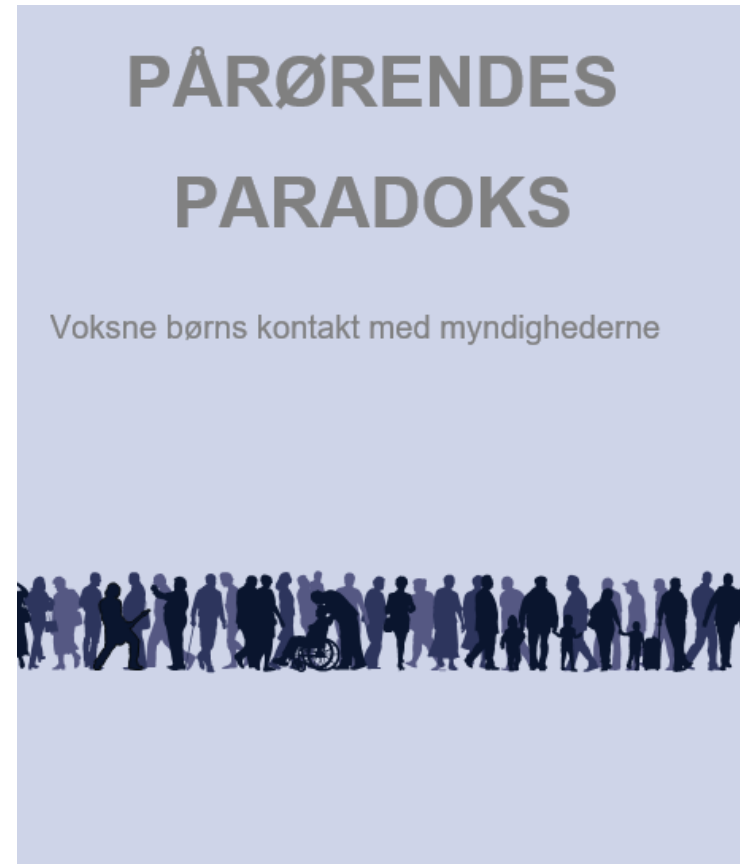
Meningsfuldt og vigtigt

MEN også tungt, tidskrævende og følelsesmæssigt opslidende

Et paradoks – en balance

- ❖ De professionelle som med- eller modspillere
- ❖ At blive set eller overset af de professionelle
- ❖ At blive forstået af den ældre og andre pårørende

***”Stærke pårørende
kan også være svage”***

”Ens forældre har jo ansvar for en, når man er barn. Så når man bliver voksen, så har man jo selvfølgelig også ansvar over for sine forældre. Ja, så er det ”pay back time” og det har jeg det fint med”.

(Bo, 65 år. Søn til mor på 90 år).

”Jeg fik jo sørget for, at hun fik hjemmehjælp. Det var hun virkelig vred over for det var slet ikke nødvendigt... Jeg bliver meget træt og ked af det faktisk nu... (græder). Det er meget svært for hende at indse, at hun ikke kan så meget selv. Og hvis jeg hjælper hende for meget, så bliver hun meget vred, fordi hun så føler, at det er kritik. Og det er faktisk et stort problem for mig”.

(Caja, 71 år. Datter til mor 94 år).

Sandwich generationen

”Jeg synes, der er mange ting vi pårørende skal. Vi i min generation er bøffen i sandwichen. For vi har vores gamle forældre på den ene side, og så har vi nogle børn på den anden side, som også gerne vil have noget hjælp. Så jeg føler, at vi i min generation godt kan være lidt pressede ift. at skulle varetage så mange ting... Der bliver en større og større forventning til, at pårørende skal deltage noget mere”.

(Jytte, 70 år. Datter til mor 91 år).

Det kan være svært at være pårørende

Mere end halvdelen af de pårørende, som støtter deres nærtstående i kontakten med offentlige aktører, angiver, at det er svært at få adgang til den hjælp, som den nærtstående har ret til

Halvdelen af alle pårørende efterspørger tilbud, som kan ruste dem i rollen som pårørende (undervisning, rådgivning med mere)

VIVE, 2024: At være pårørende i Danmark, rapport
<https://www.vive.dk/da/udgivelser/at-vaere-paaroeerende-i-danmark-rv74poov/>

Pårørende i Danmark

En national kortlægning baseret på survey- og registerdata

Marie Henriette Madsen, Caroline Louise Westergaard, Julian Christensen,
Karin Quist Kaasgaard og Jane Greve

Ph.d.- afhandling

Eva Hoffmann

Pårørendes forhandlinger med
sundhedsprofessionelle i forbindelse
med ældres akutte indlæggelse

Juni 2022

Begrebet forhandlinger

De forhandlingspotente og De mindre forhandlingspotente pårørende

Risikoen for et A og et B hold

Mandat

I hvor høj grad har den pårørende mandat til at tale på vegne af den ældre?

Ikke kun juridisk

Mandatet fra den ældre er vigtigt

Er der enighed mellem den ældre og de pårørende om "hvor de skal hen"?

Incitament

I hvor høj grad er den pårørende motiveret for at forhandle på vegne af den ældre?

Påvirkes bl.a. af:

- Den ældres tilstand
- Forholdet mellem den ældre og den pårørende
- Pårørendes tidligere erfaringer
- Graden af den pårørendes tillid til og tilfredsheden med systemet og de professionelle
- Pårørendes forståelse for de professionelles arbejdsvilkår/rammer

Kapacitet

I hvor høj grad har den pårørende viden og kompetencer til at forhandle på vegne af den ældre?

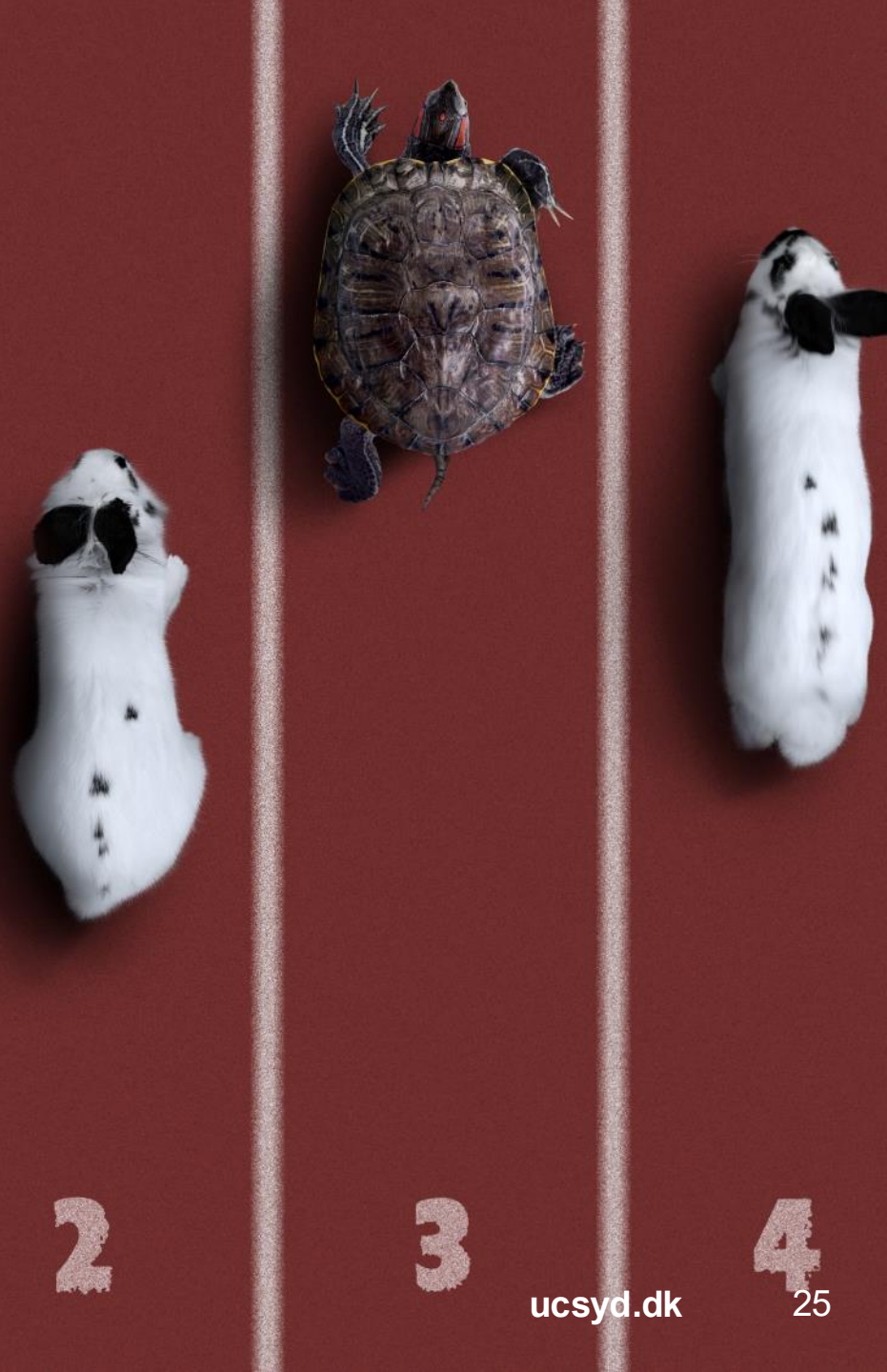
- Sundhedsfaglig viden
- Erfaringer
- Viden om den ældre
- Digitale kompetencer
- Viden om organisering af sundhedsvæsenet m.m.
- Øvrigt netværk
- Personlige ressourcer

Aktivitet

Hvor aktiv er den pårørende i forhold til at forhandle på vegne af den ældre?

- Aktiv / proaktiv
- Initiativ
- Passiv / reaktiv og afventende
- Til stede fysisk
- Spørgsmål
- Formidling af evt. kritik
- Personlig fremtoning – attitude, ordvalg, kropssprog og timing

MIKA MODELLEN

Deltagernes forhandlingskraft:

*M*andat

M

*I*ncitament

I

*K*apacitet

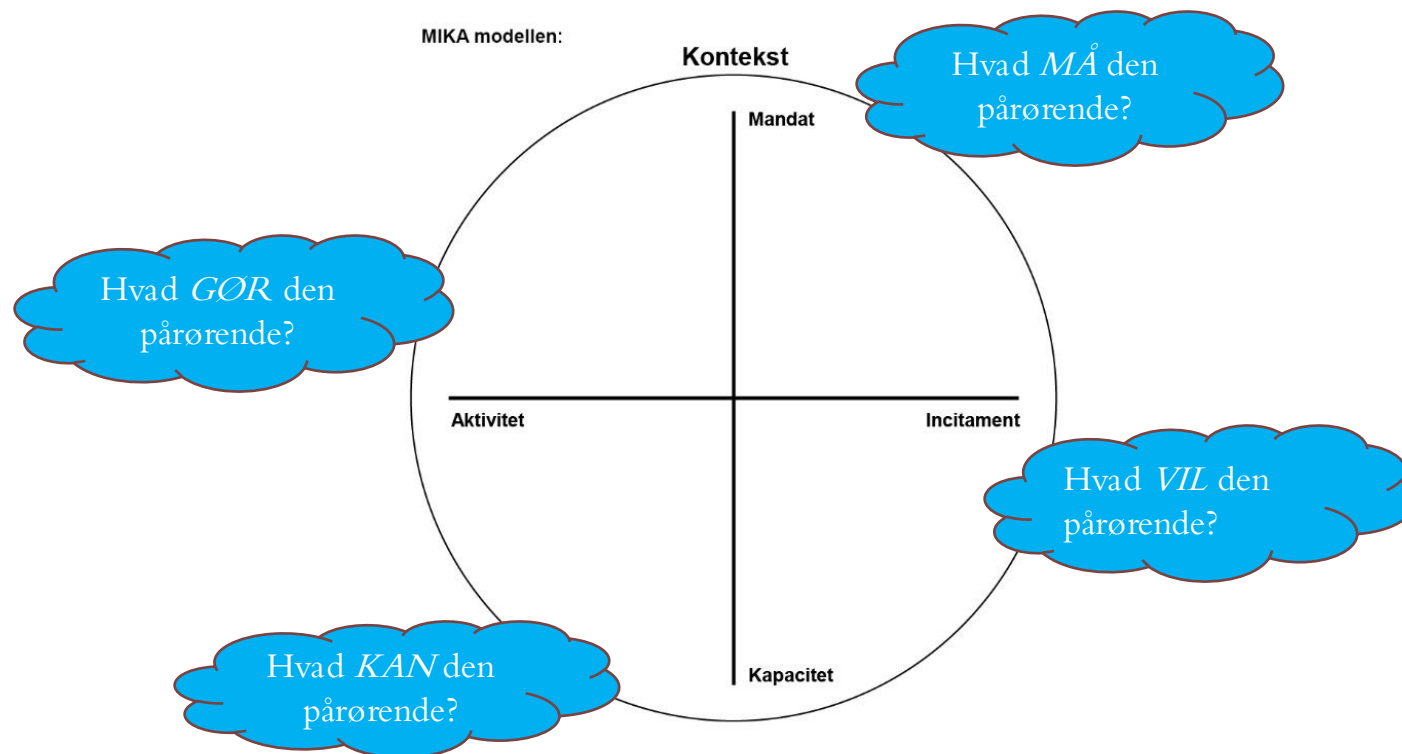
K

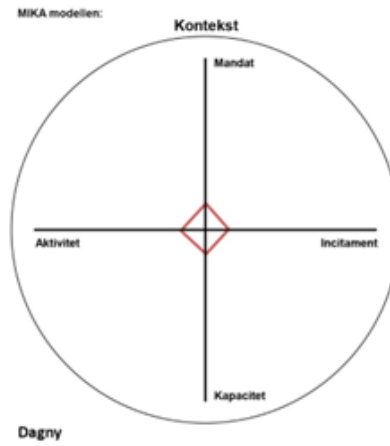
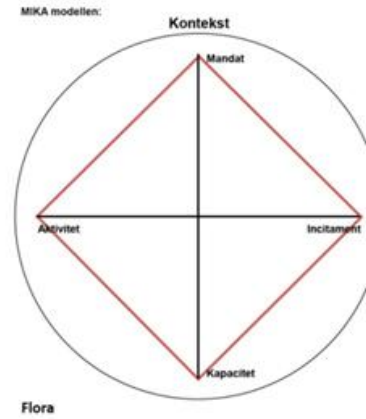
*A*ktivitet

A

Hoffmann, E. 2022; Pårørendes forhandlinger med sundhedsprofessionelle i forbindelse med ældres akutte indlæggelse, ph.d. afhandling.
<https://portal.findresearcher.sdu.dk/da/publications/p%C3%A5r%C3%B8rendes-forhandlinger-med-sundhedsprofessionelle-i-forbindelse>

MIKA MODELLEN

Pause

ucsyd.dk

PROD.NO.

SCENE

TAKE

ROLL

DATE

SOUND

PROD.CO.

DIRECTOR

CAMERAMAN

Hvad nu hvis...?

Hvad nu hvis...?

Hvad nu hvis...?

Dette billede efter Ukendt forfatter er licenseret under [CC BY-NC](#)

ÅRETS PÅRØRENDE 2026?

Besværlige pårørende

Kære ældre patient og borger

Hvis du kan...

Sig højt, hvad der er vigtigt for dig – omgivelserne kan ikke gætte det...

Bed om gentagelser, skriftlige aftaler og klare forklaringer – det er ok

Vær nysgerrig: Spørg “Hvorfor gør vi det sådan?” for at skabe forståelse og medindflydelse – det er ok

Inviter evt. dine pårørende ind som medspillere, hvis du mangler overblik

Overvej dine pårørendes **mandat** og tal med dem om det

Kære pårørende

Det er naturligt, at du oplever din situation som et paradoks med splittede følelser

Husk, du forhandler ikke for magt, men for mening – det er ok

Du spørger ikke for at forstyrre, men for at forstå – det er ok

Du insisterer ikke på at dominere, men for at deltage i beslutninger, der påvirker ”din ældre” – det er ok

Du vil ikke tage over— du vil være med – det er ok

Du er også vigtig!

Mail: ehof@ucsyd.dk

ucsyd.dk